

koji Isusovac bi dakako poželio da je o. Benigar malo opširnije prikazao samu tehniku duhovnih vježbi, redosljed razmatranja i njihovu unutarnju strukturalnu povezanost, s njihovim neodoljivim logičkim rastom, sve jačim psihološkim i milosnim zahtovom na ljudsku dušu po kojem one postaju »domovinom jakih«, kakve upravo današnje razrovano i uzburkano vrijeme traži. Tako će se naći i drugih pitanja gdje bi učenik druge duhovne škole našao drukčiji način izražavanja, drugamo premjestio naglasak u izlaganju, pokojem pitanju posvetio više pažnje i prostora, ali će jedva moći prigovoriti ispravnosti same nauke i relativnoj opravdanosti gledanja.

Svatko tko pobliže prouči djelo: *Theologia spiritualis*, morat će priznati da nam tu govori čovjek velike i široke erudicije, svestranog i temeljitog poznavanja svih problema duhovnoga života; dubok i bistar um, kojemu polazi za rukom da samostalnim razmišljanjem na svoj vlastiti način, rijetkom preciznošću i jasnoćom, na relativno lagan, ali uvijek ispravan način svom učenicu i čitatelju prikaže kadikad teške i delikatne probleme kršćanskoga duhovnoga života; čovjeka bogatog životnog iskustva i trijezna, uravnotežena suda, kojemu se u svetom i teškom poslu težnje za savršenošću bez straha može povjeriti.

Na koncu jedna želja ili sugestija, kako bi — po našem mnjenju — ovo lijepo djelo još više odgovaralo upravo potrebama današnjega vremena. Na str. 8. o. Benigar dobro ističe da se u Duhovnoj teologiji radi o svrhunaravnom životu ljudi, u koliko su udovi mističnoga tijela Kristova koje je katolička Crkva. Taj život nastaje i raste samo unutar toga svetoga organizma, te zato ima socijalni, katolički i crkveni karakter. Ne bi li se upravo razvijanju duhovnoga života po tijesnoj životnoj vezi s Crkvom, s njezinom liturgijom, u prvom redu s centralnim liturgijskim činom Crkve sv. Misom, ali i s dubljim proživljavanjem ostalih sakramenata: svog krštenja, krizme i t. d. moglo posvetiti više pažnje. Pokazati kako i ono najnutarnije i najintimnije pulziranje kršćanskoga života mora trajno biti katoličko; uronjeno i nošeno zajedništvom sa svom vojujućom, trpećom i pobjedničkom Crkvom; kako trajno kroza nj mora strujati ekumenska misao, sva prožeta apostolskim duhom i brigom za čitavo mistično Tijelo.

Dr I Kozelj

ZLATAN PLENKOVIC: *Blagdanske misli*, sv. I i II, Split 1961., izdao samostan Dominikanaca, Hrvojeva 2.

Na jednoj izabranoj izreci iz Evandjelja (sv. I) ili iz Poslanice (sv. II) pisac gradi i razvija misli kao građu za nedjeljne i blagdanske homilije. Razvija ih planski, sistematski. Dijeli ih

tako da ta dioba može poslužiti kao okosnica na koju drugi mogu graditi slične misli.

Čitam ovu zbirku punu svježine, slikovitosti, zdrave originalnosti. Na um mi padaju riječi Pija XII. On konstatira da film posjeduje veliku snagu utjecaja na čovjeka, napose na mladost. Zašto? Jer je film slikovit te tako zasićuje veliku žeđu za vizuelnošću. Osim toga, film odrazuje život, prikazuje odsječke dnevne životne drame. Nervozni tempo života onemogućuje mnogima da uoče te njegove skrivene strane. A ipak, veli Pijo XII, istina Evandjelja nije manje privlačna, i heroizam kršćanskih kreposti nije manje moćan da stimulira na dobro.

Kako će istina Evandjelja i heroizma kršćanskih kreposti polučiti tu svrhu? Uvjet je jednostavan: istine se Evandjelja ne smiju izricati hladno, kao matematički poučak, niti kao suhi zakonski paragraf. Riječi vječne, životne istine moraju biti revno pripravljene, izrečene s uvjerenjem, toplo, s osobnim koloritom, prizvukom, ali uvijek u duhu one punine unutarnjeg života tako da te riječi ne mogu a da ne prodru do duše slušalaca (Pijo XII u govoru 10. III 1948).

U tom pogledu ova zbirka je na zamjernoj visini. Slikovitost i životnost njene su odlike. Pisac sakuplja slike posvuda; po knjizi prirode; osluškuje unutarnje glasove duše; registrira tonove zbiljnosti; vadi blago misli iz povijesti; asimilira velike misli genija. Sve te misli oživljava vlastitim refleksijama, prikazuje ih oplodene, pune trajne vrijednosti.

Razumije se, teolog, koji je navikao na precizno teološko izražavanje tu i tamo će popostati. Shvatimo da se radi o propovjedniku i pjesniku, koji nastoji i teološke istine zaodjenući u ruho slikovitosti. To je važno. Propovjednik mora poučavati, ali to će postići tako da nauku iznese u ugodnoj, zanimljivoj formi. Konačni je rezultat: obraćanje slušalaca. To je u rukama Duha-Svetoga, jer »niti je što onaj, koji sadi, niti onaj, koji zalijeva, nego onaj, koji daje da raste — Bog« (I Kor 3, 8).

N. K.

Dr JOSEPH RUDIN: *Psychotherapie und Religion* Seele, Person, Gott. — Izdaje Waeter-Verlag, Olten, Švicarska 1960.

Dr. Joseph Rudin već godinama piše u stručnim i vodećim časopisima o problematici takozvane duboke psihoanalitičke znanosti i praktičnog psihoanalitičkog iskustva. Rođen je u Zürichu 1907. Studirao je filozofiju, teologiju, pedagogiku i psihologiju. Doktorirao je iz pedagoške psihologije na univerzitetu u Freiburgu u Švicarskoj, gdje i djeluje. Ima dugogodišnju praksu u analitičkoj psihologiji i psihoterapiji. Predsjednik švicarskog društva katoličkih psihoterapeuta. Član radnog odbora švicarskog društva: »Arzt — und Seelsorder.« Saradnik je uglednih časopisa: »Orientierung«, »Anima« i dr.,

što nam pruža pouzdanje u stručnost i naučni ugled pisca. A spomenuta je knjiga (po priznanju samog pisca) skup naučnih, već prije objavljenih tema iz stručnih časopisa, predavanja i referata na internacionalnim kongresima za psihoterapiju, kliničku psihologiju i duhovno vodstvo. Ipak knjiga nije običan pretisak tih članaka, predavanja i referata, nego su oni samo substrat njegovih misli i refleksija, sabrani u knjigu od 230 stranica (Walter-Verlag, Olten, Švicarska) i razdijeljenih u aktualne teme, koje mogu i moraju zanimati svakoga kulturnog radnika, a napose dušobrižnika u neuropsihičnim i drugim bolnicama i van njih. Broj psihopata prema mijenju stručnjaka penje se danas u Evropi (a da ne govorimo o Americi) na 2 milijuna ljudi, koji iako se ne mogu isključiti iz društva i rada, ipak su izvjesna smetnja i društvu i sebi. Broj specifičnih psihotika, koji spadaju u zatvorene bolnice, također, u znaku vremena, sve više raste. Nema župe, u kojoj dušobrižnik neće danas naići na jednu ili drugu vrstu nervnih i duševnih bolesnika. Kraj njih s omalovaženjem prolaziti (jer su oni malobrojni) — mogli bi dušobrižnici lako upasti u prijekor Kristove prisposobe o milosrdnom Samaritancu (Lk 10, 25—37). Oni nisu za ropotarnicu, kao što se često pogrešno misli, oni žive podsvijetnijim životom duše i zaslužuju našu brigu. Jedan uvaženi pisac kaže, da je dušobrižništvo počelo sa medicinom. A i svjedočanstvo sv. Ivana Kristitelja o Kristu sadrži upozorenje o našem pozivu. To ne znači, da se dušobrižnik mora stručno ili nestručno mijesati u isključive stvari medicusa, jer oni — iako polaze sa različitog aspekta — ipak se dopunjuju. Neke stvari (n. pr. erotičke nastranosti) treba prepustiti stručnoj medicini. Dr Rudin upozorava na to dušobrižnike.

Navedena knjiga, iako je stručno pisana, nije prvenstveno namijenjena stručnjacima; zato bi svakomu studioznom dušobrižniku dobro došla. Auktor nije zanemario mišljenja i opomene papa Pija XII. ni Ivana XXIII., posebno u pitanju psihoanalize, o kojoj on kao o metodu suvremene psihoterapije, stručno govori kao i o njenom odnosu prema religiji. Priznaje, da je problematika vrlo opsežna (duboka psihologija, pitanje svijesnog ili nesvijesnog, psihoanaliza, što je normalno i nenormalno kod čovjeka, pitanje duše kao takove, teološka i moralna mišljenja i dr.) te kaže, da zauzimanje konačnog stava u ovom času još nije dostatno iskristalizirano, a da bi se mogli dati konačni zaključci i odgovori.

Dr Joseph Rudin, kao Švicarac, posebno je posvetio pažnju dr. u C. G. Jungu (+1960.) Švicarcu, najznačajnijem psihijatru ovih zadnjih decenija, također vrlo uvaženom i od naših domaćih psihijatara. Profesor dr. C. G. Jung se decenijama posvetio proučavanju unutrašnje problematike duša (duboka psihologija, svijesno

i nesvijesno u duši, psihoanaliza). O samoj duši (psihi) kao takovoj nema jasnoga i određenoga pogleda, te ako i nije došao do transcendentnosti duše, ipak je imao duhovne smjelosti, da odgovori jasno svojim protivnicima: »Nisam ja pripisao duši religioznu funkciju, nego sam iznio činjenice, koje dokazuju, da je duša 'naturaliter religiosus', što znači da ima religioznu funkciju». Na drugom mjestu kaže: »U jednomu duševno neishranjenom čovječanstvu ne može ni Bog uspijevati.« Pojmovi psihologa i psihijatera o duši su različiti, ali dr. Jungu i njegovoj školi može se pripisati, da su psihijatriju i psihoanalizu oslobodili od čisto senzualnih okova, posebno Freudova panskualizma i shvaćanja »psihologije bez duše« (Rus: Pavlov i dr.) Jung je vrlo povoljno ocijenio knjigu dr. Rudina kao približavanje medicinskog i dušobrižničkog shvaćanja duše i njene terapije, te je i lično pisao auktoru, hrabreći ga za daljnji rad. Dr. Jung tvrdi na osnovu svojih analiza, da nije naišao ni na jednoga svoga pacijenta bez vjere, pa pošto se to postojano i stalno javlja, zaključio je, da se u svakom čovjeku nalaze takozvane praslike (Archetypen) i slike gotovo iste, osnovao je na toj činjenici svoju školu i metodu psihoterapije.

Dr. Rudin ne polemizira, niti s prof. Jungom, a ni drugima, nego kao stručnjak dodirajući tuđa mišljenja, iznosi svoje stručne poglede i zaključke. Napominje ispod teksta još i druge neke pisce i stručne novije radnike na polju psihologije, dušobrižništva i katehetike. Glavna su tri pitanja: Duša, Osoba, i Bog, koja zanimaju svakog misaonog čovjeka. Savezno s tim on u podnaslovima obrađuje dosta jasno neka aktualna pitanja iz duševnoga života čovjeka koji vjeruje i onoga koji ne vjeruje.

Dr Zubač Dane

Dr. IVAN ROGIĆ: **Katedrala u Đakovu**, Đakovo 1964. — Cijena 800 din. bez poštarine i pakovanja. Narudžbe prima pisac, Đakovo, Strossmayerov trg 5.

Ovo je novo izdanje knjige pod istim naslovom kao i prije. Knjiga je tiskana u vezi s pripremama za obnovu i proslavu stogodišnjice početka gradnje katedrale (1866—1966).

U knjizi se nalazi opis i tumačenje građevinskih, kiparskih i slikarskih umjetnina i ljepota đakovačke katedrale, za koju je Papa Ivan XXIII izjavio da je najljepša crkva između Venecije i Carigrada.

Knjiga sadrži: Povijesni osvrt — Povijest gradnje — Graditelji — Kipari i slikari — Arhitektura — Skulptura — Slikarstvo — na 148 stranica teksta s ilustriranim prilogom s 32 slike štampane na papiru za umjetni tisak, formata 17x24 cm, broširano s bijelim kartonskim omotom sa slikom katedrale u dvije boje, reprezentativna izgleda.